

ВСТУП

Організована в Києві 25–26 жовтня 2018 р. наукова конференція «*В орбіті християнської культури*», приурочена до 1030-річчя Хрещення Русі, проходила в стінах Національного музею історії України, що гостинно відчинив свої двері для понад сорока провідних українських науковців з Києва, Львова, Полтави, Харкова й Чернігова. Вони репрезентували три профільні інститути Національної академії наук України, десять університетів та академій, сім державних і приватних музеїв, Національну бібліотеку України ім. В. І. Вернадського та Центральний державний історичний архів України у м. Києві. Учасники форуму представили найновіші результати своїх досліджень, що хронологічно охоплюють період від XI до другої половини XX ст., а тематично стосуються дуже широкої палітри проблем у галузях джерелознавства, релігійної культури, інституційної історії Церкви, богословсько-філософських понять і доктрин, практичного втілення християнського вчення в соціумі та засвоєння різними його про- шарками *christianitas*¹.

Проведення конференції стало можливим завдяки солідарній співдії декількох інституцій Києва і Львова – Інституту історії України НАНУ (сектор дослідження історії Київської Русі), Національного музею історії України, Національного університету «Києво-Могилянська академія» (кафедра історії) та Українського католицького університету. Плідна міжінституційна та міжособистісна співпраця провідних культурних, наукових і освітніх установ дала змогу організаторам цього заходу не тільки реалізувати основну мету форуму – оприлюднити підсумки найсучасніших історичних студій та обговорити нові ідеї й історіографічні концепти, але й об'єднати в одній конференційній залі різні вітчизняні академічні середовища.

---

¹ Див. інформацію про конференцію на сайтах Національного музею історії України та Українського католицького університету: <https://www.nmiu.com.ua/novyny/923-naukovtsi-zaproshtuyut-sya-do-fakhovikh-diskusij-v-mezhakh-naukovoji-konferentsij-v-orbiti-khristiyans-koji-kul-turi-do-1030-richchya-khreshchennya-rusi>; <http://kyiv-christ.ucu.edu.ua/u-natsionalnomu-muzeyi-istoriyi-ukrayiny-vidbulas-naukova-konferentsiya-v-orbiti-hrystyianskoyi-kultury-do-1030-richchya-hreshchennya-rusi/>.

Українська наука досі залишається поділеною і сегментованою, а дослідники, котрі працюють в архівах, бібліотеках, інститутах Академії наук, музеях та університетах, на жаль, нечасто контактують між собою. Ця ізольованість упродовж останніх десятиліть від бурхливого плину наукового життя особливо помітна щодо українських музеїв. Хоча центральні музейні установи вже за своїм цільовим призначенням є багатопрофільними інституціями, що мають не лише зберігати артефакти й популяризувати минуле, але й функціонувати як наукові осередки (у міжвоєнний час, нагадаємо, при музеях навіть діяли аспірантури).

Підготовлений до друку збірник матеріалів конференції «*В орбіті християнської культури*» містить публікації, тематичні огляди пам'яток християнської культури та джерельні едиції авторів, тематично і хронологічно об'єднані в чотири розділи: «*Релігійна культура домодерної доби*» (6 публікацій), «*Церква та соціум у ранньомодерний час*» (3 публікації), «*Церква та соціум у модерну добу*» (2 публікації) та «*Джерела з історії християнства*» (7 публікацій).

Науковий збірник виходить у світ як XXI том започаткованої в 2013 р. видавничої серії «*Київське християнство*», що акумулює академічні результати критичного дослідження богословських, канонічних і соціокультурних джерел передання Київської митрополії в ширшому порівняльному контексті універсальних християнських традицій Візантії, латинського Заходу та східних православних спільнот, а також рецепції в слов'янських землях унійної ідеї. Головну увагу видавнича серія зосереджує на міждисциплінарному вивченні сформованої на цивілізаційному пограниччі християнського Сходу і Заходу *київської традиції*. Її основу становлять слов'янсько-візантійський обряд (зокрема східна Літургія), оригінальна богословська думка й помісне церковне право, єдина канонічна територія, особлива духовність, спільні соціокультурні й релігійні практики, кодифікована церковнослов'янська мова та усталена пам'ять про минуле. Сукупно вони творили елементи тяглості тогочасної культури, а в модерну добу уможливили формування національних ідентичностей і появу нових еклесіальних спільнот у Східній і Центрально-Східній Європі.

* * *

Проведення наукової конференції та публікація її матеріалів уможливили інституційна та фінансова підтримка Національного музею історії України, цільовий грант Фонду наукових досліджень Українського католицького університету, а також добродійність українських меценатів навчально-дослідницької програми «*Київське християнство*».

Ігор Скоцилас (Львів), Максим Яременко (Київ)